

Posudek vedoucího na bakalářskou práci Kryštofa Junga „Biologické interpretace základních konceptů analytické psychologie“

Předkládaná práce se pokouší o biologickou interpretaci Jungova pojetí archetypu jako instinktu svého druhu. Jako pozadí si volí problematiku duality duše a těla, související s otázkou, zda je vhodné uvažovat o výskytu archetypů u zvířat.

Práce obsahuje mnohé pojmové nepřesnosti. Zejména chybí vymezení pojmu instinkt, pojmy jako archetyp a vtištění jsou sice vysvětleny, ale bez vzájemné interpretační závislosti. Z textu není zřejmé, co si autor myslí o schopnosti některých zvířat (šimpanzi) navázat komunikaci v našem jazyku (pokusy s ASL), ačkoliv tuto otázku řeší na s. 22-3. Text je dále oslaben množstvím nepodařených pojmových vymezení či přímo zkreslení, např. násl.: „Podle Junga má každá matka v sobě takzvaný mateřský komplex. Ten se projevuje jak ve vztahu k dcerám, tak k synům. Jung soudí, že kromě četných neuróz vzniká jeho vlivem v některých případech i homosexualita.“ (s. 29)

Autor sice zpracoval přiměřený výměr literatury, ale nepodařilo se mu přehledně vysvětlit myšlenkové pozadí, na kterém se Jungovo pojetí archetypu a lorenzovská etologie setkávají. Přitom Stevensova kniha *Archetype revisited* představuje výbornou ukázkou této syntézy (cit. pouze 2krát). Chybí kritická analýza darwinistického pohledu, která by slušela takto alternativnímu pojetí vzniku instinktů či myslí u zvířat.

Téma práce není snadné a je nutno ocenit, že se autor odvážil navrhnout jakousi tezi o archetypu jako obrazu instinktu, který nám dává možnost volby (s. 41). Vznik archetypů spojuje se vznikem kultury, ovšem kultury v širším etologickém smyslu, zahrnující např. i společenství vran novokaledonských. Posun archetypů na animální úroveň je podle mého názoru korektní v tom smyslu, že zvířata se zdají disponovat vrozenými obrazy svých ideálních sexuálních partnerů, mláďat atd. Chybí kritičtější analýza, zda je takové chápání pojmu archetyp v souladu s Jungem. Kapitola 2.3 je i tak nejvypovedenější částí celé práce. Její pozitiva se však nezdařilo přenést do závěru, který je naopak velmi slabý.

Otázka k obhajobě:

Vyložte, co znamená pro Lorenze pojem instinkt. Obratlovci se podle Lorenze neřídí instinkty slepě, ale v závislosti na svém vyladění. Není právě vyladění něco, co přesahuje čistě fyziologickou dimenzi? Není potom přirozené vyladění spojit s tradičním výměrem pojmu duše a konstatovat, že u člověka došlo k nebývalému rozvoji zejména rozumové složky duše (odtud pojem „mysl“ v analytické filozofii), avšak další složky (emocionální, fyziologická) jsou plně zastoupeny už u zvířat (to mimochodem nepopírá ani Descartes: „...nepopírám [u zvířat] dokonce ani cítění, nakolik závisí na nějakém tělesném orgánu.“)?

Hodnocení

Předkládaná bakalářská práce je obsahově i stylisticky vyhovující, doporučuji k obhajobě a hodnotit stupněm 2-3 v závislosti na ústním výkonu.